

Repercursiunile procedurii electronice a exportului

La data de 13 noiembrie 2013, prin Hotărârea Guvernului nr. 904 a fost aprobat Regulamentul cu privire la procedura vămii electronice a mărfurilor la export (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 258–261 din 15.11.2013).

În vederea elucidării esenței și problematicei procedurii nou-introduse, vom trece în revistă cele mai frecvente întrebări ale potențialilor utilizatori ai procedurii respective.

ÎNTREBARE: Care sînt diferențele de bază între procedura existentă la moment și cea nou-introdusă?

Regulamentul cu privire la procedura vămii electronice a mărfurilor la export (în continuare – Regulament) nu înlocuiește alte reglementări vamale și nu instituie regimuri sau proceduri vamale noi, ci stabilește o procedură alternativă de depunere și de examinare a declarației vamale de export, care se deosebește de procedura standard cel puțin prin următoarele:

- a) declarația vamală se completează în conformitate cu Normele tehnice privind imprimarea, utilizarea și completarea declarației vamale în detaliu, ținîndu-se cont de specificul prevăzut pentru procedura declarării electronice;
- b) documentele de însoțire a declarației vamale se depun nu pe suport de hîrtie, ci sînt scanate;
- c) acțiunea de depunere a declarației vamale pe server vamal și de înregistrare a acesteia se efectuează de către declarantul vamal, folosindu-se semnătura digitală;
- d) nici declarația vamală electronică, nici documentele anexate la aceasta nu trebuie să fie prezentate fizic la postul vamal;
- e) chiar și documentele suplimentare care, eventual, pot fi solicitate de către organul vamal în procesul examinării declarației vamale electronice, de asemenea, nu urmează a fi prezentate pe suport de hîrtie, ci numai în format electronic;
- f) declarațiile vamale electronice nu se depun la anumite posturi vamale (în dependență de criteriile teritoriale sau alte criterii), ci, pur și simplu, pe serverul organului vamal, pe adresa postului vamal electronic (codul postului 0100);
- g) mărfurile exportate în baza declarației vamale electronice nu urmează a fi prezentate în zona de control vamal al postului vamal intern, ci se transportă direct către postul vamal de frontieră;
- h) pornind de la punctul precedent, în procesul transportării nu se efectuează sigilarea vamală a compartimentelor marfare cu mărfurile destinate exportului;
- i) controlul efectuat de către alte autorități publice decît organele vamale poate fi exercitat, de asemenea, prin intermediul sistemelor informaționale, cu condiția interconectării acestora la SIIV „ASYCUDA World”;

j) este practic exclus contactul fizic direct și necontrolat între agentul economic și inspectorul vamal, deoarece toată comunicarea este efectuată numai în scris și numai prin intermediul mesageriei oficiale a SIIV „ASYCUDA World”;

k) declarațiile vamale electronice, împreună cu documentele de însoțire ale acestora, urmează să fie păstrate numai în forma unei arhive electronice, fără a ocupa locul fizic necesar în cazul documentelor pe suport de hârtie.

ÎNTREBARE: În ce cazuri poate fi utilizată procedura vămuirii electronice?

Regulamentul nu prevede nici o restricție de utilizare a procedurii electronice în dependență de categoria mărfurilor. Aceasta poate fi utilizată pentru toate categoriile de mărfuri fără excepții (inclusiv mărfurile accizate, mărfurile licențiate, mărfurile militare etc.).

De asemenea, nu există nici o restricție privind tipul transportului. Pot fi declarate electronic mărfurile transportate cu orice tip de transport: rutier, feroviar, naval, aerian sau poștal. Procedura poate fi aplicată chiar și în cazul grupajului de mărfuri cu alte mărfuri, exportate în baza unei declarații pe suport de hârtie.

Unica limitare pe care o instituie Regulamentul se referă la regimurile vamale în cadrul cărora este posibilă utilizarea declarației vamale electronice. Astfel, pornind de la pct. 2 al Regulamentului, procedura electronică poate fi utilizată pentru următoarele regimuri vamale:

- export definitiv (codul procedurii 1000);
- export temporar în cadrul unei operațiuni de perfecționare pasivă (codul procedurii 2100);
- export temporar al mărfurilor în cadrul unei operațiuni de perfecționare pasivă realizat ulterior unui import anticipat al produselor de înlocuire de același standard (codul procedurii 2148);
- export temporar în vederea returnării ulterioare a mărfurilor în aceeași stare (codul procedurii 2300).

Includerea în lista respectivă anume a acestor regimuri vamale se explică prin faptul că în cazul aplicării acestor regimuri se scot din țară numai mărfurile autohtone, adică acelea pentru care nu există necesitatea garantării drepturilor de import.

Pentru mărfurile străine sau produsele compensatoare scoase în baza regimurilor vamale de reexport (codul procedurii 31) la moment poate fi utilizată numai procedura standard de declarare.

ÎNTREBARE: Procedura vămuirii electronice va fi aplicată și altor regimuri și destinații vamale sau nu?

Pornind de la Conceptul de implementare a vămuirii electronice, publicat de către Serviciul Vamal pe site-ul oficial¹ (capitolul V), procedurile de vămuire electronică se vor implementa de către Serviciul Vamal treptat, în mai multe etape, astfel încât pînă în martie 2014 să cuprindă toate regimurile și destinațiile vamale.

Astfel, la prima etapă procedura a fost implementată numai în privința regimului de export, ca fiind cea mai importantă pentru economia națională, precum și una care necesită o intervenție minimă din punct de vedere legislativ.

La următoarea etapă se planifică implementarea procedurii electronice pentru regimul de import, fiind necesare anumite modificări legislative în cadrul normativ ce reglementează procedura vamală, precum și alte proceduri conexe, cu implicarea în procesul de vămuire.

Ultima etapă de implementare se va referi la aplicarea procedurii față de celelalte regimuri și destinații vamale prevăzute de legislația în vigoare.

Concomitent, pentru organele vamale nu există restricții la implementarea procedurilor fără suport de hîrtie și altor proceduri decît vămuirea cum ar fi, de exemplu, eliberarea autorizațiilor de utilizare a regimurilor suspensive, eliberarea certificatelor de origine etc.

ÎNTREBARE: Ce condiții trebuie să întrunească o companie care solicită noua procedură?

Procedura vămuirii electronice poate fi aleasă de exportator drept o alternativă a procedurii standard utilizată la moment. Aceasta nu este o procedură vamală specială și nu necesită o autorizare anumită din partea organelor vamale sau a altor autorități publice. Prin urmare, nu există careva condiții deosebite pentru utilizarea acesteia.

Totuși, în vederea obținerii posibilității reale de a depune o astfel de declarație, o companie ar trebui să întrunească un șir de precondiții, în mare parte, tehnice:

a) să fie înregistrată ca un agent economic, potrivit legislației în vigoare a Republicii Moldova, inclusiv să dețină un cod IDNO și un cont bancar în lei moldovenești;   b) să fie înregistrată în sistemul informațional al organelor vamale „ASYCUDA World” ca un participant la operațiunile de comerț extern;   c) să fie înregistrată în sistemul informațional al organelor vamale „Economist” ca un plătitor al drepturilor de import/export;   d) să dețină o semnătură digitală emisă conform legislației în vigoare a Republicii Moldova, adică să includă certificatul cheii publice cu forță juridică. O posibilitate alternativă față de deținerea nemijlocită a semnăturii digitale ar fi deținerea unor relații de intermediere cu un broker vamal care deține o astfel de semnătură digitală (și va semna declarațiile în nume propriu).

Este de remarcat că, în baza Procedurii simplificate de efectuare a exportului, aprobată prin Ordinul Serviciului Vamal nr. 481-O din 1 octombrie 2013 (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 228–232 din 18.10.2013), la efectuarea exportului nu mai este obligatorie întocmirea declarației vamale de tranzit T1.

ÎNTREBARE: Ce reprezintă semnătura digitală necesară declarării electronice și unde aceasta poate fi procurată?

Semnătura digitală pe care o acceptă organele vamale este una ordinară, emisă de Centrul de Telecomunicații Speciale conform Legii cu privire la documentul electronic și semnătura digitală nr. 264-XV din 15 iulie 2004. Certificatul digital cu forță juridică emis de Centrul de Telecomunicații Speciale

permite crearea semnăturii digitale cu forță juridică. Potrivit legii menționate, semnătura digitală cu forță juridică este echivalentă cu semnătura olografă pe suport de hârtie. Aceasta asigură identitatea autorului, autenticitatea și integritatea documentelor și a mesajelor semnate. Aplicarea semnăturii digitale garantează nonrepudierea documentului, adică semnatarul documentului nu poate să nege faptul creării și semnării documentului.

Pentru obținerea certificatelor digitale cu forță juridică companiile interesate urmează să plaseze o solicitare către Serviciul Suport Clienți al Centrului de Telecomunicații Speciale².

Este de menționat că nu se acceptă celelalte tipuri de semnături digitale, precum cele cu certificate necalificate (fără forță juridică), semnătură digitală mobilă (MobileSignature) etc.

ÎNTREBARE: Cum se depune declarația vamală electronică?

În linii mari, declarația vamală electronică se completează în conformitate cu Normele tehnice privind imprimarea, utilizarea și completarea declarației vamale în detaliu, aprobate prin Ordinul Serviciului Vamal nr. 346-O din 24 decembrie 2009. Totodată, în cazul declarației vamale electronice sînt unele abateri la completarea acestora din cauza lipsei unui suport de hârtie al declarației: lipsește numărul de referință (bar-code), semnătura olografă, numărul postului vamal este unul special etc.

Ca și în cazul declarației vamale pe suport de hârtie, persoana care întocmește și depune pe serverul organelor vamale declarația vamală electronică poate fi:

- a) agentul economic exportator care semnează declarația vamală completată și depusă în nume propriu;
- b) brokerul vamal care semnează declarația vamală completată și depusă în nume propriu pentru un agent economic, indiferent de tipul reprezentării (directă sau indirectă).

ÎNTREBARE: Unde și cînd se depune declarația vamală electronică?

Declarațiile vamale electronice se depun pe serverul organului vamal, pe adresa postului vamal electronic, adică nu în funcție de criteriul competenței teritoriale a postului vamal. Altfel zis, indiferent de adresa juridică a exportatorului, locul de aflare a mărfurilor destinate exportului sau punctul de trecere a frontierei prin care mărfurile se scot din țară ș.a., declarația se depune la unul și același post vamal: cel electronic. Acesta din urmă nu este un post vamal existent separat în natură, dar reprezintă un post vamal virtual, format din totalitatea inspectorilor vamali din diferite posturi vamale, abilitați cu dreptul de a examina și a valida declarațiile vamale electronice. Spre exemplu, declarația vamală electronică depusă de un agent economic din Bălți pentru mărfurile care se încarcă la Cahul poate fi examinată de un inspector vamal din Leușeni, iar mărfurile se vor scoate din țară prin postul vamal Tudora.

Nu există restricții în ceea ce privește timpul declarării în raport cu momentul încărcării. Astfel, o declarație vamală electronică poate fi depusă pînă la/în procesul sau după încărcarea mărfurilor destinate exportului în mijlocul de transport. Unica cerință legală instituită este cea referitor la scoaterea în decurs de 8 zile a mărfurilor din țară.

La momentul depunerii declarației vamale electronice exportatorul trebuie să dispună și să anexeze toate documentele de însoțire. Astfel, declarația nu poate fi depusă anterior formării setului de documente respectiv.

Nu există nici restricții legale din punctul de vedere al orelor de lucru al postului vamal, adică o declarație vamală electronică poate fi depusă în curs de 24 de ore din 24, 7 zile pe săptămînă, indiferent de

programul de lucru al posturilor vamale interne. În toate cazurile, conform pct. 12 al Regulamentului, exportatorul în decurs de 1 oră trebuie să primească indicații referitor la posibilitatea începerii transportării.

ÎNTREBARE: Cum se prezintă documentele de însoțire a declarației vamale electronice?

La declarația vamală electronică urmează să fie anexate aceleași documente de însoțire ca și la declarația vamală pe suport de hârtie:

a) copiile scanate ale documentelor comerciale (contracte, invoice, proforme etc.);

b) copiile scanate ale documentelor de transport (CMR, CMFC, air-way bill etc.);

c) alte documente în baza cărora se efectuează exportul;

d) acte permissive, dacă acestea sînt necesare conform legislației (licențe de export, autorizații, certificate etc.), care pot fi de două tipuri:

- eliberate pe suport de hârtie – se anexează conform procedurii de bază, aplicabile și față de celelalte documente pe suport de hârtie;

- eliberate de către alte autorități publice și prezentate organelor vamale prin intermediul sistemelor de comunicații informaționale (fără suport de hârtie). În acest caz, acestea nu se scanează pentru a fi atașate la declarația vamală, iar în Borderoul documentelor atașate se înscriu doar numărul de identificare al acestora și data eliberării. Vizualizarea și verificarea acestora se vor efectua ulterior de către organul vamal prin intermediul modulului „Multy-Agency” al SIIV „Asycuda World”.

Procedura de bază de atașare a unui document la declarația vamală electronică este următoarea:

1) documentul pe suport de hârtie se scanează în prealabil. Fișierul cu imaginea documentului scanat urmează să fie creat în formatul „.jpg”sau „.pdf”, avînd rezoluția de 300 „dpi” și mărimea de cel mult 50 MB. Astfel, în cazul unor documente cu mai multe pagini, acestea trebuie să fie create ca un singur document (multy-page) și numai dacă volumul acestuia este mai mare de 50 MB, atunci el poate fi divizat în 2 sau mai multe file-uri;

2) file-ul cu imaginea documentului care trebuie să fie atașat se anexează prin activarea butonului drept pe rîndul corespunzător al documentului din Borderoul documentelor atașate la declarația vamală și selectarea funcției „ADD SCAN”;

3) declarantul confirmă autenticitatea documentelor (file-urilor prezentate) prin aplicarea semnăturii digitale pe declarația vamală în întregime, cu documentele atașate, incluse în aceasta.

ÎNTREBARE: Cum comunică exportatorul cu organul vamal în procesul vămuirii?

În cazul necesității de a comunica cu declarantul (pentru a-i pune întrebări, a solicita documentele suplimentare sau în alt scop), aceste contacte se realizează prin aceeași modalitate în care a fost prezentat documentul de bază, adică numai în format electronic. În acest caz, colaboratorul vamal transmite persoanei care a depus declarația vamală un mesaj electronic corespunzător, utilizînd sistemul de mesagerie integrat al SIIV „ASYCUDA World”. Nu poate fi utilizat un alt sistem de poștă electronică, iar cerințele înaintate de inspectorii vamali pe alte căi decît mesageria integrată a sistemului vamal nu au nici o forță legală.

Denumirile tuturor mesajelor electronice expediate de inspectorii vamali sau de reprezentanții companiei urmează să conțină referire la numărul de înregistrare a declarației vamale aferente.

Toate mesajele se păstrează nelimitat pe serverul organului vamal, fiind arhivate corespunzător, iar în caz de necesitate (un control, o interpelare etc.) pot fi ușor accesate și verificate în orice moment.

Același mod de comunicare se aplică și altor autorități publice care participă la procesul de vămuire, în cazul în care acestea sînt interconectate la SIIV „ASYCUDA World”.

ÎNTREBARE: Cum se prezintă documentele suplimentare în procesul vămuirii electronice?

Documentele suplimentare se prezintă în același mod în care se prezintă și documentele atașate inițial la declarația vamală – în format electronic, fiind scanate ca un desen sau fiind eliberate din start ca documente electronice.

Categoriile de documente care pot fi solicitate suplimentar sînt aceleași ca și în cazul documentelor care se atașează inițial.

Procedura de atașare a documentelor suplimentare este identică cu procedura de atașare a documentelor anexate inițial, cu excepția momentului atașării acestora la declarația vamală și aplicării semnăturii digitale. În locul atașării, aceasta se include într-un mesaj electronic de la declarant către inspectorul vamal, fără necesitatea semnării suplimentare a acestuia. După recepționarea mesajului cu documentul prezentat suplimentar, colaboratorul vamal îl salvează și îl introduce în Borderoul documentelor atașate.

Pornind de la prevederile pct. 19 din Regulament și art. 199 din Codul vamal, dacă declarantul nu a prezentat documentul solicitat în termen de cinci zile lucrătoare de la recepționarea solicitării, colaboratorul vamal invalidează declarația vamală de export respectivă și remite declarantului mesajul corespunzător, precum și efectuează înscrieri în SIIV „ASYCUDA World” despre operațiunile efectuate și corespunderea documentelor atașate.

ÎNTREBARE: Cum se examinează declarația vamală electronică de către organul vamal?

După depunerea declarației vamale electronice pe serverul organelor vamale, aceasta este recepționată și repartizată de către inspectorii vamali cu atribuții de administrator al postului vamal electronic, avînd la dispoziție maximum 20 de minute pentru efectuarea următoarelor acțiuni:

- 1) să stabilească în SIIV „ASYCUDA World” culoarul de control vamal (verde, galben sau roșu);
- 2) să rezerve în contul unic al organelor vamale sumele mijloacelor bănești necesare achitării drepturilor de export aferente operațiunii respective;
- 3) să comande verificarea declarației în modulul „Multy-Agency” în cazul atribuirii declarației a culoarului verde. Aceasta acțiune rezultă din faptul că, în afară de controlul vamal asupra mărfurilor exportate, legislația în vigoare prevede obligativitatea și altor tipuri de control de stat asupra exportului de mărfuri. Asigurarea efectuării acestui control în cazul vămuirii electronice se realizează prin interconectarea autorităților de stat abilitate la SIIV „ASYCUDA World” în modulul „Multy-Agency”. Prin urmare, chiar și în cazul lipsei necesității de efectuare a controlului vamal (culoar verde vamal), pot fi necesare și alte tipuri de control;

4) să trimită agentului economic sau brokerului vamal un mesaj electronic referitor la posibilitatea începerii transportării mărfurilor la orice post vamal de frontieră sau, în cazuri de excepție, la un post vamal intern. Acest mesaj urmează să fie expediat exportatorului în termen de cel mult o oră.

Exportatorul singur își alege postul vamal de frontieră prin care mărfurile vor fi scoase din țară, indicându-l în rubrica 29 a declarației vamale în detaliu.

ÎNTREBARE: Cum se validează declarația vamală electronică?

Declarația vamală electronică de export se validează de postul vamal de frontieră la părăsirea efectivă a teritoriului vamal.

Acțiunile postului vamal de frontieră, însă, depind de culoarul de control atribuit declarației vamale la postul vamal electronic:

1) *în cazul atribuirii declarației a **culoarului verde**, controlul vamal nu se efectuează, iar inspectorul vamal realizează următoarele acțiuni:*

- încasează drepturile de export aferente;
- în cazul necesității, aplică sigiliul vamal, cu respectarea procedurii;
- validează declarația vamală de export;
- la solicitare, imprimă declarația vamală electronică și autentifică cu aplicații vamale documentele de transport și comerciale prezentate;

2) *în cazul atribuirii declarației a **culoarului galben**, se efectuează controlul vamal documentar, precum și acțiunile menționate mai sus;*

3) *în cazul atribuirii declarației a **culoarului roșu**, se efectuează atât controlul vamal documentar, cât și cel fizic, precum și acțiunile menționate mai sus.*

ÎNTREBARE: Cum și unde pot fi controlate mărfurile exportate în baza declarației vamale electronice?

În principiu, mărfurile declarate în baza declarației vamale electronice urmează a fi controlate numai la postul vamal de frontieră. Formele de control vamal sînt aceleași ca și în cazul declarațiilor pe suport de hîrtie și depind de culoarul de control atribuit declarației vamale respective:

a) în cazul declarațiilor cu risc scăzut din punct de vedere vamal, acestora li se atribuie culoarul verde de control, ceea ce înseamnă lipsa oricărui control vamal în privința mărfurilor, declarației sau documentelor atașate la aceasta. Inspectorul vamal căruia i s-a repartizat declarația urmează doar să valideze declarația și să efectueze alte operațiuni aferente acestei validări (să încaseze drepturile de export etc.);

b) în cazul declarațiilor cu risc mediu din punct de vedere vamal, acestora li se atribuie culoarul galben de control, ceea ce implică un control vamal în privința declarației sau a documentelor atașate la aceasta. Inspectorul vamal căruia i s-a repartizat declarația electronică urmează să analizeze corectitudinea completării acesteia, să verifice autenticitatea datelor preluate din documentele atașate la declarație, iar, în cazul unor neconcordanțe sau lacune, să solicite documentele suplimentare în vederea elucidării acestora;

c) în cazul declarațiilor din punct de vedere vamal cu risc sporit, acestora li se atribuie culoarul roșu de control, ceea ce implică un control vamal atât asupra declarației sau documentelor atașate la aceasta, cât și asupra mărfurilor propriu-zise exportate. Inspectorul vamal căruia i s-a repartizat declarația vamală electronică urmează să întreprindă atât acțiunile de verificare a documentelor descrise pentru culoarul galben, cât și acțiunile de verificare a naturii, cantității mărfurilor exportate, coincidenței acestora cu actele prezentate de exportator.

Pornind de la faptul că în unele cazuri natura riscurilor vamale, mărfurilor sau modul de transportate a acestora face imposibilă efectuarea unui control vamal fizic eficient numai în punctul de frontieră, organelor vamale le-a fost rezervat dreptul de a efectua operațiuni de control vamal (inclusiv fizic) și la un post vamal de frontieră. Astfel, de exemplu, în cazul mărfurilor transportate cu vagoane pe cale ferată, mărfurilor cu posibilități sporite de a fi un ascunziș pentru mascarea altor mărfuri (de pildă, pentru mascarea drogurilor, armelor etc.) etc., Serviciul Vamal poate stabili unele criterii de efectuare a controlului vamal numai la postul vamal intern. Aceste exemple au următoarea explicație: în timp scurt de staționare a unui vagon la trecerea frontierei de stat, organul vamal, care presupune un risc de încălcare a regulilor vamale în cadrul acestei tranzacții, nu va reuși să efectueze toate acțiunile ce se implică cu ocazia unui control vamal. Prin urmare, controlul respectiv se va efectua, prin excepție, chiar la postul vamal intern de unde se pornește acest vagon.

ÎNTREBARE: Cum va fi acceptată declarația vamală electronică de către alte organe, de exemplu, de organele fiscale în cazul efectuării procedurii de restituire a TVA?

Declarația vamală electronică cu semnătură digitală este un document electronic, care, conform prevederilor art. 6 alin. (1) din Legea cu privire la documentul electronic și semnătura digitală nr. 264-XV din 15 iulie 2004, produce aceleași efecte juridice ca și documentul analogic pe suport de hârtie, autentificat cu semnătură olografă. Concomitent, potrivit art. 4 alin. (1) al legii menționate, documentul electronic poate fi utilizat de către persoanele fizice și juridice **în toate domeniile de activitate** în care este posibilă utilizarea dispozitivelor electronice și a mijloacelor tehnice și de program ce permit crearea, prelucrarea, păstrarea, transmiterea și primirea informației în formă electronică.

Prin urmare, nici un organ public (inclusiv organele fiscale) sau o organizație privată nu este în drept să refuze acceptarea declarației vamale electronice.

ÎNTREBARE: Cum se întocmește carnetul TIR în cazul unui export perfectat electronic?

În situația în care mărfurile exportate urmează a fi transportate sub acoperirea carnetului TIR (conform prevederilor Convenției vamale relativ la Transportul internațional de mărfuri sub acoperirea carnetelor TIR (Geneva, 14 noiembrie 1975, ratificată prin Hotărârea Parlamentului privind aderarea Republicii Moldova la unele convenții internaționale nr. 1318 din 2 martie 1993), originalul acestuia pe suport de hârtie se prezintă, împreună cu mijlocul de transport și mărfurile, la postul vamal de frontieră care validează declarația vamală de export și îndeplinește formalitățile vamale atribuite biroului de plecare și de destinație.

ÎNTREBARE: Cum se achită drepturile de export și alte taxe în procesul vămării electronice?

Potrivit art. 124 alin. (1) din Codul vamal, drepturile de export se plătesc în prealabil, pînă la depunerea declarației vamale. Astfel, la depunerea declarației de export, exportatorul este obligat să transfere în prealabil mijloacele bănești necesare în contul unic al organelor vamale.

Conform pct. 11 subpct. 2) din Regulament, la repartizarea declarației vamale de export, inspectorul vamal rezervă în contul unic al organelor vamale sumele mijloacelor bănești necesare achitării drepturilor de export aferente operațiunii respective. Aceasta se efectuează în vederea excluderii situațiilor în care, în procesul transportării mărfurilor către un punct de trecere a frontierei, mijloacele bănești respective să fie utilizate în cadrul altor operațiuni ale aceluiași agent economic, iar după sosirea mijlocului de transport la frontieră în contul agentului economic să nu fie mijloace suficiente pentru finalizarea exportului.

După sosirea mijlocului de transport la frontieră, indiferent de culoarul de control atribuit declarației vamale electronice, inspectorul vamal care validează declarația vamală efectuează încasarea definitivă a mijloacelor bănești respective.

Pornind de la cele sus-menționate, din punctul de vedere al procedurii vamale nu are nici o importanță procedura bancară aplicată la efectuarea transferului respectiv: transferul în baza unei dispoziții de plată pe suport de hârtie sau a unei indicații electronice, cu respectarea regulilor respective.

ÎNTREBARE: Cum se aplică sigiliul mijlocului de transport cu mărfuri exportate în baza declarației vamale electronice?

Pentru mărfurile exportate în baza declarației vamale electronice sigiliul vamal nu se aplică la postul vamal intern (acestea nici nu se prezintă la postul vamal intern), dar poate fi aplicat numai la postul vamal de frontieră. La ieșirea din țară, inspectorul vamal al postului vamal de frontieră poate aplica sigiliul doar în două cazuri:

- 1) în cazul în care mărfurile se transportă sub acoperirea carnetului TIR;
- 2) în cazul în care exportatorul sau transportatorul mărfurilor exportate a solicitat sigilarea compartimentului marfar respectiv.

Procedura de aplicare a sigiliului este realizată cu respectarea cerințelor stabilite de pct. 51–52 ale Regulamentului de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1140 din 2 noiembrie 2005.

Numărul de identificare al sigiliului vamal se indică de către inspectorul vamal al postului vamal de frontieră în borderoul documentelor atașate la declarația de export respectivă. În cazul în care exportatorul/transportatorul mărfurilor exportate dispune de o copie imprimată a declarației și solicită înscrierea numărului de identificare a sigiliului în aceasta, numărul respectiv se înscrie în rubrica „D” a copiei declarației vamale în detaliu.

În cazul în care sigiliul vamal nu se aplică, inspectorul vamal face în borderoul documentelor atașate la declarația de export respectivă și în documentele de transport următoarea mențiune: „Fără sigiliu vamal, sub responsabilitatea transportatorului” (după caz, în rubrica „D” a declarației vamale în detaliu).

ÎNTREBARE: Ce răspundere se prevede pentru încălcarea procedurii de declarare electronică a exportului?

Legislația în vigoare nu prevede o componentă specială de contravenție vamală sau administrativă pentru încălcarea procedurii de vămuire cu utilizarea declarației electronice. Astfel, în cazul în care, la utilizarea acestei declarații se va comite o contravenție vamală (de exemplu, o declarație neautentică, stabilită la art. 231 pct. 6 al Codului vamal), sancțiunea va fi aceeași ca și în cazul unei declarații pe suport de hârtie. Faptul utilizării declarației în formă electronică nu constituie o circumstanță atenuantă sau agravantă.

Totodată, în cazul în care în procesul declarării electronice se va comite o încălcare proprie procesului de folosire a tehnologiilor informaționale (de exemplu, conectarea neautorizată la rețelele de comunicații electronice, stabilită la art. 252 al Codului contravențional), se va aplica sancțiunea prevăzută de Codul contravențional.

Aceeași situație se atestă și în privința infracțiunilor penale.

ÎNTREBARE: Ce răspundere se prevede în cazul în care mărfurile declarate nu vor fi scoase din țară?

Pornind de la prevederile pct. 10 al Regulamentului, în cazul neprezentării mijlocului de transport cu marfa destinată exportului la postul vamal de frontieră (indicat în rubrica 29 a declarației vamale în detaliu) în termenul maximal de tranzit de 8 zile calendaristice (art. 42 alin. (2) din Codul vamal al Republicii Moldova), declarațiile vamale sînt considerate nule și se invalidează automat de către SIIV „ASYCUDA World”.

De menționat că Regulamentul nu reglementează aspectele contravenționale ale acestor acțiuni. O reglementare indirectă a acestei situații se conține în prevederile pct. 6 din Procedura simplificată de efectuare a exportului, aprobată prin Ordinul Serviciului Vamal nr. 481-O din 1 octombrie 2013, care stipulează că, în cazul în care mijlocul de transport nu a ajuns la destinație, examinarea acestuia sub aspectul încălcării legislației vamale se efectuează de către biroul vamal de plecare. Astfel, indiferent de procedura utilizată – electronică sau cea pe suport de hîrtie – în cazul nescoaterii mărfurilor în cadrul termenului de 8 zile de la înregistrarea declarației vamale, exportatorul poate fi sancționat pentru comiterea unei contravenții vamale.

În vederea excluderii situațiilor de încălcare nejustificată a exportatorilor, pct. 8 al Regulamentului stabilește dreptul agentului economic sau al reprezentantului de a retrage declarația vamală cu titlu definitiv sau în vederea rectificării ulterioare după înregistrarea acesteia pe serverul organului vamal, dar pînă la momentul începerii controlului vamal.

ÎNTREBARE: Cum trebuie să se păstreze declarațiile vamale electronice de export?

Potrivit prevederilor art. 187 alin. (5) din Codul vamal, documentele necesare efectuării controlului vamal trebuie să fie păstrate de către persoane nu mai puțin de 6 ani. Concomitent, în conformitate cu art. 6 alin. (1) din Legea cu privire la documentul electronic și semnătura digitală nr. 264-XV din 15 iulie 2004, documentul electronic ce corespunde cerințelor prezentei legi produce aceleași efecte juridice ca și documentul analogic pe suport de hîrtie, autentificat cu semnătură olografă. Prin urmare, declarația vamală electronică, cu toate documentele atașate la aceasta, trebuie să se păstreze în evidența electronică a exportatorului cel puțin 6 ani.

Este de menționat că legislația nu prevede la moment nici o cerință specială față de arhivarea declarației vamale electronice, locul de păstrare sau alte cerințe speciale pentru păstrarea file-urilor respective.

¹ <http://www.customs.gov.md/index.php?id=3695>

² www.cts.md